

Landbruks- og matdepartementet

postmottak@lmd.dep.no

Deres ref:

Vår ref:

2014/7828-4

Bes oppgitt ved henvendelse

Saksbehandler:

Knut Krokann

Dato:

05.01.2015

Høring - Forslag om oppheving av konsesjonsloven og boplikten

Vedlagt ligger uttalelse fra Stjørdal kommune.

Med hilsen

Knut Krokann/sign
rådgiver
tlf. 74 83 38 75

Dette brevet er signert elektronisk i Stjørdal kommune og har derfor ingen signatur.

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Komite kultur, næring og miljø	96/14	10.12.2014
Kommunestyret	114/14	18.12.2014

Høring - Forslag om oppheving av konsesjonsloven og boplikten

Vedtak i Kommunestyret - 18.12.2014

Kommunestyret stiller seg svært kritisk til forslaget fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) om å fjerne konsesjonsloven og oppheve boplikten.

Lovverket knyttet til norsk matproduksjon er bygget opp og tuftet på generasjoners erfaring og utvikling i landbruket, der lokale kunnskaper og høy kompetanse er grunnlaget for et småskalalandbruk over hele landet.

Med et pennestrøk og uten forutgående konsekvensutredninger vil Regjeringen og LMD fjerne store deler av de reguleringene som har vært selve bærebjelken for norsk matproduksjon.

Konsekvensene for vårt eget fylke og landet som helhet kan bli dramatiske. Å opprettholde og øke norsk matproduksjon i tråd med vedtatte målsettinger blir underordnet Regjeringens iver etter å deregulere hele næringa.

Dette er en utvikling som kommunestyret ikke kan gi sin tilslutning til. Forslag til de endringer som LMD her foreslår avvises.

Behandling i Kommunestyret - 18.12.2014

Ola Morten Teigen (FrP) fremmet følgende forslag:

Kommunestyret i Stjørdal gir følgende uttalelse til forslag om oppheving av lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom og endringer i lov om odelsretten og åseteretten som omhandler boplikt:

Kommunestyret i Stjørdal kommune støtter regjeringens arbeid med å fjerne konsesjonsloven og boplikt basert på at dette er en kraftig styrking av privat eiendomsrett. I tillegg mener kommunestyret at dagens praktisering av konsesjonslov og boplikt hindrer et effektivt marked. Som det også fremgår av høringsdokumentene står i dag over 30.000 gårder tomme, noe som

etter kommunestyrets syn er med å hindre aktivitet og næringsutvikling i mindre befolkede områder av landet.

Teigens (FrP) forslag falt med 10 stemmer mot 31 stemmer for komite Kultur, Næring og Miljø sin innstilling.

Innstilling i Komite kultur, næring og miljø - 10.12.2014

Thomas Fossen (AP) fremmet følgende forslag på vegne av AP:

Komite kultur, næring og miljø stiller seg svært kritisk til forslaget fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) om å fjerne konsesjonsloven og oppheve boplikten.

Lovverket knyttet til norsk matproduksjon er bygget opp og tuftet på generasjoners erfaring og utvikling i landbruket, der lokale kunnskaper og høy kompetanse er grunnlaget for et småskalalandbruk over hele landet.

Med et pennestrøk og uten forutgående konsekvensutredninger vil Regjeringen og LMD fjerne store deler av de reguleringene som har vært selve bærebjelken for norsk matproduksjon.

Konsekvensene for vårt eget fylke og landet som helhet kan bli dramatiske. Å opprettholde og øke norsk matproduksjon i tråd med vedtatte målsettinger blir underordnet Regjeringens iver etter å deregulere hele næringa.

Dette er en utvikling som komiteen ikke kan gi sin tilslutning til. Forslag til de endringer som LMD her foreslår avvises.

Behandling i Komite kultur, næring og miljø - 10.12.2014

Fossens (AP) forslag til innstilling vedtatt med 5 stemmer mot 2 stemmer.

Vedlegg:

Høringsbrev datert 15.10.2014

Høringsnotat datert 15.10.2014

Nytt vedlegg etter behandling i komite kultur, næring og miljø 10.12.2014

Brev fra samarbeidsstyret for bondelag i Stjørdal, udatert

Saksopplysninger

Landbruks- og matdepartementet foreslår å oppheve konsesjonsloven og bestemmelser om boplikt i odelsloven. Forslaget innebærer at erverv av fast eiendom ikke lenger vil være betinga av tillatelse (konsesjon) fra det offentlige. Forslaget innebærer videre at det ikke vil være boplikt ved erverv av landbrukseiendom, og at det heller ikke kan fastsettes forskrift om nedsatt

konsesjonsgrense (såkalt nullkonsesjon) i kommunene. Konsesjonsplikten og boplikten foreslås oppheva uten å bli erstattet av andre regler.

Regjeringa har tidligere foreslått å oppheve konsesjonsloven § 9 første ledd nr. 1 («*priskontroll*»), og det er lagt opp til at dette behandles sammen med det foreliggende forslaget.

Vurdering

I høringsnotatet argumenteres det for forslaget, og det foretas i mindre grad avveining av fordeler og ulemper ved forslaget. I det følgende er det gjort noen vurderinger av de mest sentrale problemstillingene ved lovforslaget.

Bakgrunnen for forslaget er at den enkelte bonde skal få større råderett over egen eiendom. I forslaget er det vist til Den europeiske menneskerettskonvensjon der det blant anna står at alle skal ha «*rett til å nyte sin eiendom i fred*» og at «*ingen skal bli fratatt sin eiendom unntatt i det offentliges interesse*». Konsesjonsloven innebærer at kjøper av landbrukseiendom må søke konsesjon, men innebærer ut over det ingen innskrenkning i råderetten over eiendommen. Det er derfor noe uklart hvordan selgeren skal få større råderett ved opphevelse av konsesjonsloven, men dette avhenger av hvilken forståelse en har av begrepet råderett. Hvis selgeren kommer ut for at kjøperen ikke får konsesjon, og det er avtalt at kjøperen ikke skal ha konsesjonsrisikoen, må da selgeren finne en ny kjøper som kan få konsesjon eller tar risikoen for at konsesjon blir gitt. Hvis hensikten er at kjøperen skal slippe risikoen ved konsesjonsspørsmålet og dermed ha råderett over eiendommen fra overtakelsen, er det for den enkelte kjøper store personlige og fordeler med et slikt system.

Det er videre i forslaget vist til at det vil kunne gi grunnlag for større omsetning av eiendommer, økte investeringer og økt produksjon. Oppheving vil gi friere omsetning og sannsynligvis økte eiendomspriser slik at investeringene i landbrukseiendommer vil øke. Om det vil bli investert mer i driftsbygninger, drenering m.m. er mer usikkert. Uten konsesjon og boplikt vil kjøp av landbrukseiendom være interessant for langt flere kjøpere, men i hvor stor grad disse kjøperne vil bidra til økt landbruksproduksjon framstår som mer uklart. Yrkesutøverne i landbruket vil kunne oppleve økt konkurranse om kjøp av landbrukseiendom. Hvis de ikke når opp i konkurransen, vil det kunne føre til økt jordleie.

Departementet mener at unntakene fra konsesjonsloven er så mange at det i seg sjøl er et argument for å oppheve loven. Unntakene er kommet til gjennom grundige prosesser der det er lagt vekt på å tilfredsstille blant anna de som vil kjøpe småbruk uten konsesjon eller boplikt. Andelen av alle erverv som er konsesjonspliktige, har dermed gått ned over tid, og dette brukes altså nå som argument for å fjerne hele loven. Videre vises det til at det er få konsesjonssøknader som avslås og at effekten av loven dermed er liten. Samtidig pekes det på at loven kan ha en virkning som er større enn det avslagsprosenten tyder på.

Det er videre vist til at hensynet til vern om arealressursene ikke gir tilstrekkelig grunn til å beholde loven. Det er imidlertid grunn til å anta at friere marked og økte priser kan føre til økt press for å bruke landbruksareala til andre formål enn landbruk.

I høringsnotatet står det at til tross for reglene om boplikt, står ca. 30 800 landbrukseiendommer ubebodde. I brev til Stortinget 24.10.2014 har statsråden opplyst at ca. 9 600 av disse var under grensa for konsesjonsplikt. Differansen kan utgjøres av eiendommer der eieren har oppfylt bopliktperioden og flytta fra eiendommen, at det er gitt fritak for boplikt eller at eiendommen ble kjøpt før bopliktreglene trådte i kraft 01.01.1975.

I kapittel 7 står det at all kontroll med egenerklæringer faller bort og at opphevelsen ikke vil bli erstatta med andre regler. Med dagens system sikrer kommunens kontroll av egenerklæringene at det ikke skjer deling av driftsenhet i strid med jordloven § 12 sjette ledd. Det går ikke fram av forslaget hvordan denne ordninga skal erstattes.